

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

Evidenčné číslo : 101008/B/2019/36100139014457092

**FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ ŠTUDENTOV
VYSOKÝCH ŠKÔL**
(Bakalárska práca)

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

**FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ ŠTUDENTOV
VYSOKÝCH ŠKÔL**
(Bakalárska práca)

Študijný program: Financie, bankovníctvo a investovanie

Študijný odbor: Financie, bankovníctvo a investovanie

Školiace pracovisko: Katedra poisťovníctva

Vedúci záverečnej práce: prof. Ing. Erika Pastoráková, PhD.

Bratislava, 2019

Marek Podmanický

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som vypracoval záverečnú prácu samostatne a že som v nej uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Týmto by som chcel poďakovať za pomoc pri písaní bakalárskej práce a za trpezlivosť, ktorú so mnou mala, mojej vedúcej na túto prácu prof. Ing Erike Pastorákovej, PhD. Taktiež by som rád poďakoval všetkým respondentom, ktorí boli ochotní vyplniť môj dotazník. A najväčšie poďakovanie patrí mojej rodine a blízkym, ktorí ma po celý čas podporovali a vytvárali priaznivé podmienky na to, aby som túto prácu zvládol.

Abstrakt

PODMANICKÝ, Marek: Finančná gramotnosť študentov vysokých škôl. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra poisťovníctva. – Vedúci záverečnej práce - prof. Ing. Erika Pastoráková, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2019, 47 s

Túto prácu sme si rozdelili do 3 kapitol. Cieľom tejto bakalárskej práce je, na základe merania posúdiť úroveň finančnej gramotnosti vybranej vzorky študentov vysokých škôl. V prvej kapitole tejto práce charakterizujeme základné pojmy z oblasti finančnej gramotnosti na základe štúdia odbornej literatúry zaoberajúcej sa danou problematikou. Zároveň sa zaoberá aspektami, ktoré najviac ovplyvňujú úroveň finančnej gramotnosti, na základe štúdia odbornej literatúry zaoberajúcej sa danou problematikou. V druhej kapitole si určujeme ciele práce a taktiež metódy, akými dosahujeme ciele bakalárskej práce. Tretia kapitola je zameraná na výskum finančnej gramotnosti študentov vysokých škôl, ktorý sme zrealizovali pomocou dotazníkového prieskumu. Údaje, ktoré sme vyzbierali od respondentov v nej analyzujeme a následne ich vyhodnocujeme pomocou balíka programov MS Office. Záver práce venujeme vyhodnoteniu a interpretácii našich výsledkov z výskumu.

Kľúčové slová: finančná gramotnosť, peniaze, dotazník, študenti

Abstract

PODMANICKÝ, Marek: Financial Literacy of University Students. - University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Insurance. - Thesis supervisor - prof. Ing. Erika Pastoráková, PhD. - Bratislava: NHF EU, 2019, 47 p

We divided this work into 3 chapters. The aim of this bachelor thesis is, based on the measurement, to assess the level of financial literacy of a selected sample of university students. In the first chapter of this work we characterize the basic concepts of financial literacy based on the study of the literature dealing with the issue. At the same time, it deals with aspects that most affect the level of financial literacy, based on the study of the literature dealing with the issue. In the second chapter we determine the goals of the work and also the methods by which we achieve the goals of the bachelor thesis. The third chapter is focused on the research of financial literacy of university students, which we realized using a questionnaire survey. We analyze the data we collected from respondents and then evaluate it using the MS Office package. The conclusion is devoted to the evaluation and interpretation of our research results.

Keywords: financial literacy, money, questionnaire, students

Obsah

Úvod.....	11
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	13
1.1 Vymedzenie finančnej gramotnosti.....	13
1.2 Súčasti finančnej gramotnosti	14
1.3 Význam finančnej gramotnosti	16
1.4 Sociálne aspekty nízkej finančnej gramotnosti	16
1.4.1 Príčiny nízkej finančnej gramotnosti.....	17
1.4.2 Faktory ovplyvňujúce úroveň finančnej gramotnosti.....	18
2 Cieľ, metodika a metódy práce	20
3 Výsledky práce a diskusia.....	24
Záver	36
Zoznam použitej literatúry	39
Zoznam príloh a prílohy	40
Príloha č. 1	40

Zoznam obrázkov

Obrázok 1- členenie finančnej gramotnosti	15
Tabuľka 1- Štruktúra respondentov nášho prieskumu.....	22
Graf 1 - Analýza odpovedí respondentov - otázka č.2	25
Graf 2 - Analýza odpovedí respondentov - otázka č.4	26
Graf 3 - Analýza odpovedí respondentov – otázka č.5.....	28
Graf 4 - Analýza odpovedí respondentov – otázka č.6.....	29
Graf 5 - Analýza odpovedí respondentov – otázka č.7.....	31
Graf 6 - Analýza odpovedí respondentov – otázka č.8.....	32

Úvod

V súčasnosti sa stáva čoraz dôležitejšou schopnosťou ľudí riadiť svoje osobné financie.

Každý deň sa ľudia stretávajú s rôznymi finančnými operáciami, v rámci ktorých musia vykonávať určité rozhodnutia. Tieto rozhodnutia o finančných operáciách ovplyvnia každého, nie iba v danom okamžiku, ale môžu ich ovplyvniť aj v budúcnosti.

Ľudia si musia vedieť dobre naplánovať ich dlhodobé investície do dôchodku a vzdelávania detí. Musia sa tiež rozhodnúť o krátkodobom sporení a výpožičkách na dovolenku, zálohu za dom, úver na auto a iné položky s veľkými platbami. Okrem toho musia riadiť svoje vlastné zdravotné a životné potreby.

Ľudia bežne využívajú platobné karty, zriaďujú si bežné účty, uzatvárajú si životné poistenia, alebo si poisťujú svoj vlastný majetok. Napriek tomu, že ľudia tieto finančné produkty využívajú pravidelne, mnohí z nich nevedia, aké budú mať ich rozhodnutia dopady na ich budúcu finančnú situáciu. Potvrdzujú to aj prieskumy, ktoré sa pravidelne realizujú.

Prieskum finančnej gramotnosti, ktorý zrealizovala Slovenská banková asociácia (v roku 2007) poukázal na to, že väčšina klientov bánk nemá dobrú schopnosť analýzy a spracovania dostupných informácií. Nízku schopnosť analýzy majú klienti bánk predovšetkým v dôsledku toho, že títo jedinci nerozumejú dobre ani základným finančným pojmom.¹

Podobný prieskum pomocou dotazníku je predmetom mojej bakalárskej práce.

Cieľom tejto bakalárskej práce je, na základe nášho merania posúdiť úroveň finančnej gramotnosti vybranej vzorky študentov vysokých škôl. Túto prácu sme si rozdelili do 3 kapitol.

Prvá kapitola tejto práce je zameraná na súčasný stav riešenej problematiky na základe štúdia odbornej literatúry zaoberajúcej sa danou problematikou. Zároveň sa zaoberá aspektami, ktoré najviac ovplyvňujú úroveň finančnej gramotnosti, na základe štúdia odbornej literatúry zaoberajúcej sa danou problematikou.

V druhej kapitole si určujeme cieľ našej bakalárskej práce a taktiež aj parciálne ciele, ktoré nám pomôžu k tomu, aby sme dosiahli hlavný cieľ tejto práce. Cieľom tejto bakalárskej práce je, na základe merania posúdiť úroveň finančnej gramotnosti vybranej vzorky

---

¹ KOVALČÍKOVÁ, Z., SMORONĚ, L., STRENK, R. Základy finančnej gramotnosti. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum(2011). Získané 30.1.2019, Dostupné na: <http://cloud5.edupage.org/cloud/z_klady_finan_nej_gramotnosti.pdf?z%3AsgYcCI7LROKXB19Vafly0FXwQxcWaN9UBIYUSK43BkNEiPYv%2BJoQI%2F7otk4T8K%2Fs>

študentov vysokých škôl. Stanovujeme si v nej taktiež metódy, akými dosahujeme parciálne ciele bakalárskej práce.

Tretia kapitola je zameraná na výskum finančnej gramotnosti študentov vysokých škôl, ktorý sme zrealizovali pomocou dotazníkového prieskumu. Údaje, ktoré sme vyzbierali od respondentov analyzujeme a následne ich vyhodnocujeme pomocou balíka programov MS Office, štatistickými a matematickými metódami.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V súčasnej dobe sa rozhodovaniu v oblasti financií pripisuje stále väčšia pozornosť. Každý deň sa ľudia dostávajú do styku s finančnými operáciami. Je veľmi dôležité ako ste vzdelaní v oblasti finančnej gramotnosti, pretože práve to môže ovplyvniť vašu budúcnosť. Správne rozhodnutia v oblasti financií vám môžu zaistiť dobrú budúcnosť, zatiaľ čo tie nesprávne (aj keď na prvý pohľad pre nevzdelaného človeka môžu vyzerat' práve ako tie správne) na vás môžu mať v budúcnosti zlý vplyv (napr. zadlženie sa, platenie vyšších úrokov atď.).

Vzdelávanie v oblasti financií je preto nevyhnutný proces, ktorý by mal každý človek uskutočňovať počas celého svojho života, nakoľko v dnešnom svete na každom rohu číha nejaký druh reklamy, zaujímavý pútač a podobné formy zverejňovania produktov a hoci vždy vyzerajú tieto reklamy veľmi zaujímavo a vedú osloviť ľudí, majú dané produkty vždy aj nevýhody, ktoré si nedobre finančne vzdelaný človek ani nevšimne, alebo sa o tieto nevýhody a o samotný produkt ani hlbšie nezaujíma. Ak ale chce človek do niečoho investovať, musí vedieť čo všetko mu z danej investície vyplýva (aké má daná investícia výhody/nevýhody, aké záväzky mu prináša daná investícia, aký úžitok z danej investície bude investor mať).

1.1 Vymedzenie finančnej gramotnosti

Pod pojmom finančná gramotnosť môžeme chápať schopnosť človeka využívať svoje poznatky, skúsenosti, alebo zručnosti na to, aby mohol tento jedinec efektívne riadiť jeho vlastné finančné zdroje. Hlavným cieľom riadenia financií každého jednotlivca je zaistenie si celoživotného finančného zabezpečenia seba a svojej domácnosti.²

Finančná gramotnosť nepredstavuje absolútny stav, ale je to kontinuum ľudských schopností. Tieto schopnosti sa môžu líšiť na základe premenných ako sú vek, zamestnanie, kultúra, bydlisko, rodina a podobne. Finančná gramotnosť preto nepredstavuje stav absolútny, ale predstavuje stav neustáleho vývoja. Jednotlivcom umožňuje reagovať efektívne na nové udalosti, ktoré sa týmto jednotlivcom ešte nestali a na ekonomické prostredie, ktoré sa neustále mení.³

---

² KOVALČÍKOVÁ, Z.; SMOROŇ, L.; STRENK, R. Základy finančnej gramotnosti. 1. vyd. Bratislava: Metodickopedagogické vydavateľstvo, 2011. 65s. ISBN 978-80-8052-375-6.

³ MŠVVaŠ SR, MF SR, Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2. (2017). 3. s. Získané 5.2.2019, Dostupné na: < <https://www.minedu.sk/data/att/11359.pdf> >

Hung a kol. vo svojom výskume uvádza, že „Finančná gramotnosť bola variabilne definovaná ako:

- a) špecifická forma vedomostí,
- b) schopnosti alebo zručnosti aplikovať tieto vedomosti,
- c) vnímané znalosti,
- d) dobré finančné správanie ,
- e) finančné skúsenosti.“⁴

Z uvedených poznatkov vyplýva, že vzdelávanie v oblasti financií je nevyhnutný proces, ktorý by mal každý človek uskutočňovať počas celého svojho života, nakoľko v dnešnom svete na každom rohu číha nejaký druh reklamy a podobné formy zverejňovania produktov. Tieto reklamy vyzerajú veľmi zaujímavo a vedia osloviť ľudí, no všetky produkty majú výhody aj nevýhody, ktoré si nedobre finančne vzdelaný človek ani nevšimne, alebo sa o tieto nevýhody a o samotný produkt jednoducho nezaujíma. Ak ale chce človek do niečoho investovať, musí vedieť čo všetko mu z danej investície vyplýva (aké má daná investícia výhody/nevýhody, aké záväzky mu prináša daná investícia, aký úžitok z danej investície bude investor mať), teda ktorý produkt bude pre neho najprospešnejší. Investor teda musí vedieť riadiť svoj rozpočet, tak isto musí vedieť spravovať svoje príjmy a výdavky na to, aby bol finančne gramotný a mohol efektívne rozhodovať, ktoré finančné produkty sú pre neho prospešné.

1.2 Súčasti finančnej gramotnosti

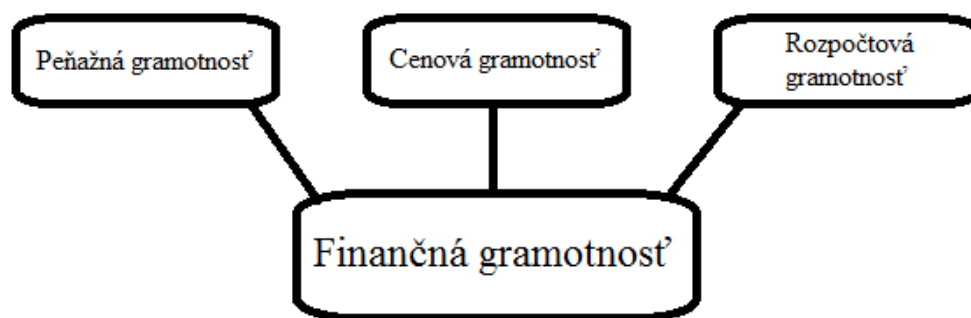
Finančnú gramotnosť je možné rozčleniť na 3 časti:

- a) **Peňažná gramotnosť,**
- b) **Cenová gramotnosť,**
- c) **Rozpočtová gramotnosť.**

---

⁴ HUNG, A.; PARKER, A. M.; YOONG, J.(2009). Defining and measuring financial literacy. Získané 23.2.2019, Dostupné na:
<https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/working_papers/2009/RAND_WR708.pdf>

Obrázok 1- členenie finančnej gramotnosti

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako uvádza Kovalčíková a kol., „Peňažná gramotnosť predstavuje tie kompetencie, ktoré sú nevyhnutné na správu hotovostných a bezhotovostných peňažných prostriedkov a transakcií a s nimi spojené kompetencie na správu určených nástrojov (napr.: bežný účet, platobné nástroje a iné)“⁵.

Sú to veľmi dôležité poznatky, ktoré ľudia využívajú každý deň a znalosť v tejto oblasti je nevyhnutná na efektívne hospodárenie s peniazmi. Patria sem bezhotovostné transakcie spojené s kúpou a predajom tovarov a služieb, vedenie účtov a podobne.

Zložka finančnej gramotnosti cenová gramotnosť zahŕňa problematiku cenových mechanizmov a problematiku inflácie. Na to, aby sme pochopili danú problematiku, je potrebné vedieť sa orientovať aspoň v hlavných makroekonomických ukazovateľoch národného hospodárstva. Otázka daňového systému taktiež súvisí s touto problematikou. Daňový systém je veľmi dôležitý, keďže nepochybne ovplyvňuje príjmy občanov.⁶

Trhové ceny tovarov a služieb sa neustále menia a finančne gramotný človek by sa mal vedieť orientovať v týchto zmenách cien a mal by vedieť, čo sa mu oplatí najviac, poprípade ako sa v dlhšom časovom horizonte jeho plat vyvíjal proti inflácii a podobne.

Rozpočtová gramotnosť predstavuje tie kompetencie, ktoré jednotlivci potrebujú na efektívne riadenie a správu svojho osobného, resp. rodinného rozpočtu. Sú to teda schopnosti ako, stanoviť si finančné ciele, rozhodovať o nákupe aktív, alebo aj schopnosť jedincov zostaviť rozpočet.⁷

⁵ KOVALČÍKOVÁ, Z.; SMOROŇ, L.; STRENK, R. Základy finančnej gramotnosti. 1. vyd. Bratislava: Metodickopedagogické vydavateľstvo, 2011. 65s. ISBN 978-80-8052-375-6.

⁶ KOVALČÍKOVÁ, Z.; SMOROŇ, L.; STRENK, R. Základy finančnej gramotnosti. 1. vyd. Bratislava: Metodickopedagogické vydavateľstvo, 2011. 65s. ISBN 978-80-8052-375-6.

⁷ KOVALČÍKOVÁ, Z.; SMOROŇ, L.; STRENK, R. Základy finančnej gramotnosti. 1. vyd. Bratislava: Metodickopedagogické vydavateľstvo, 2011. 65s. ISBN 978-80-8052-375-6.

Osobný rozpočet predstavuje všetky príjmy a výdavky, ktoré plynú z činnosti daného ekonomického subjektu. Veľmi dôležité je naučiť sa narábať s finančnými aktívami a finančnými záväzkami osobného rozpočtu. Aktíva predstavujú rôzne sporiace účty, alebo investície napríklad do dlhopisov akcií a podobne. Finančné záväzky predstavujú zase rôzne úvery, alebo hypotéky. Predpokladá sa, že sa ekonomický subjekt dokáže orientovať na trhu finančných služieb a že pozná ponuku finančných produktov. Očakáva sa, že jednotlivec ktorý je rozpočtovo gramotný, zvládne porovnanie ponuky finančných produktov a zvolí si tú najlepšiu možnosť, s ohľadom na jeho životnú situáciu. Dobré informácie v oblasti investovania nám môžu zaručiť viac peňazí do budúcnosti pre náš osobný rozpočet. Naopak ak niekto nevzdelaný investuje a ani nevie sám do čoho, môže na danej investícii prerobiť (byť v strate).

1.3 Význam finančnej gramotnosti

V dnešnej dobe ovplyvňuje jednotlivcov veľmi veľké množstvo informácií. Pre každého jednotlivca je veľmi dôležité, aby sa v týchto informáciách vedel vyznať a aby ich každý jeden vedel aj správne vyhodnotiť. Jednotlivci by mali byť schopní získať informácie v transparentnej podobe, v primeranom rozsahu a samozrejme by mali byť tieto informácie adekvátne k veku jednotlivca. Za posledných 50 rokov nastalo vo svete viacero významných zmien. S príchodom nových technológií a nových nástrojov narastá potreba celoživotného vzdelávania a to hlavne v oblastiach života jednotlivcov, ako napríklad financi

1.4 Sociálne aspekty nízkej finančnej gramotnosti

V tejto časti sa zameriame na popis hlavných aspektov finančnej gramotnosti, ktoré majú negatívny vplyv na úroveň finančnej gramotnosti. V dnešnej informačnej spoločnosti ich je hneď niekoľko. Z oblasti sociálnej práce uvádzame rodinu. Ďalej sa zameriame na kognitívne a nekognitívne faktory, ktoré ovplyvňujú finančnú gramotnosť jedincov. Zameriame sa aj na inteligenciu, pretože je to sociálny aspekt, ktorý má veľký vplyv na finančnú gramotnosť.

1.4.1 Príčiny nízkej finančnej gramotnosti

Je tu niekoľko príčin nízkej finančnej gramotnosti jednotlivcov, počnúc dnešnou informačnou spoločnosťou, končiac rodinou a výchovou detí v oblasti ekonomického chovania. Za príčinu môžeme považovať aj neinformovanosť jedincov v spoločnosti, alebo veľmi veľké množstvo možností, ktoré jednotlivci majú. Taktiež technológie a to že ich je stále viac a sú modernejšie, môže byť príčinou nízkej finančnej gramotnosti, pretože veľa ľudí a hlavne starších nevie nové technológie využívať, alebo ich využívajú zle, alebo dokonca ani nechcú s takou novodobou technológiou pracovať.

Rodina je skupina ľudí, ktorí sú buď navzájom prepojení putom pokrvného príbuzenstva, alebo sú prepojení určitým právnym zväzkom. Rodina je taká skupina ľudí, ktorá má spoločnú históriu, súčasnú realitu a budúce očakávanie vzájomne prepojených transakčných vzťahov. Rodinu môžeme podľa toho, aké príbuzenské vzťahy v nej prevládajú rozdeliť na nukleárnu a rozšírenú.

Rodina má veľký vplyv na finančnú gramotnosť a hlavne výchova a to ako sa chovajú starší jedinci v rodine, z ktorých si tí mladí berú príklad a učia sa od nich. Všetko čo sa v rodine deje môže ovplyvňovať deti už v mladom veku. Tak napríklad môže ovplyvniť budúce rozhodnutia detí v oblasti financií alebo práce to, ako daná rodina hospodári s peniazmi, kde pracujú rodičia, alebo či vôbec pracujú, alebo to kde táto rodina býva a podobne.

V našom výskume analyzujeme výsledky aj na základe vzťahov v rodine. Porovnávame hlavne úspešnosť respondentov správne odpovedať na otázky, ktoré im boli položené na základe rozdelenia respondentov do skupín podľa toho, či daní respondenti majú rodičov v spoločnom zväzku, alebo sú rozvedení. V oblasti rodiny sme si taktiež rozdelili respondentov do skupín podľa toho, či rozhodovanie v oblasti financií opýtaných respondentov ovplyvňujú najviac obaja rodičia zároveň, alebo toto rozhodovanie respondentov najviac ovplyvňuje matka, alebo otec, alebo má na rozhodovanie v oblasti financií respondentov najväčší vplyv niekto iný, ako napríklad babka, brat, sestra, dedko, kamaráti a podobne.

1.4.2 Faktory ovplyvňujúce úroveň finančnej gramotnosti

Medzi faktory ovplyvňujúce úroveň finančnej gramotnosti zaraďujeme **kognitívne faktory**, ktoré sa dajú prostredníctvom vzdelávania naučiť už v škole, ďalej sem radíme ešte nekognitívne faktory a inteligenciu.

Základné faktory, ktoré sa v procese zvyšovania finančnej gramotnosti majú naplniť, sú práve kognitívne a nekognitívne faktory.

V Úvode do problematiky finančnej gramotnosti, ktorého autorom je Pilch C. a Pilchová L. pre odborný mesačník pre financie a investovanie ForFin, boli charakterizované kognitívne faktory nasledovne, „**Kognitívne faktory** súvisia so zberom informácií, ich analýzou a interpretovaním. Ide o to, aby človek správne chápal a rozumel :

- a) Faktom /ich obsahu/ napríklad veľkosť rizika, očakávaný zisk, inflácia, dlh, úrok, úroková sadzba,
- b) Práci s faktami – napríklad so zmluvami, grafmi, aby mal schopnosť posúdiť danú informáciu, aby mal schopnosť posúdiť výhodnosť, či nevýhodnosť svojho rozhodnutia a podobne,
- c) Súvislostiam – aby uvedené informácie vedel chápať v súvislostiach, aby si uvedomoval zodpovednosť voči sebe, rodine a spoločnosti;“⁸

V našom výskume analyzujeme, či jednotliví respondenti správne chápu faktom a ich obsahu, ako napríklad očakávaný zisk, výnos, inflácia, časová hodnota peňazí, úroková sadzba.

O nekognitívnych faktoroch hovorí Pilch C. a Pilchová L. v Úvode do problematiky finančnej gramotnosti pre odborný mesačník pre financie a investovanie ForFin, že „**Nekognitívne faktory** sú založené na iných princípoch, napríklad na :

- a) nemožnosti získať relevantné informácie ,
- b) nemožnosti naozaj slobodne rozhodnúť/je vmanipulovaný do určitej situácie/,
- c) na emóciách, impulzívnom konaní, prílišnom riskovaní a pod;“⁹

---

⁸ PILCH,C.; PILCHOVÁ,L.; Úvod do problematiky finančnej gramotnosti. Národohospodárska fakulta; Ekonomická univerzita v Bratislave; FOR FIN, Odborný mesačník pre financie a investovanie. Bratislava: Fin Star, November 2016. 8s. ISSN 1339-5416.

⁹ PILCH,C.; PILCHOVÁ,L.; Úvod do problematiky finančnej gramotnosti. Národohospodárska fakulta; Ekonomická univerzita v Bratislave; FOR FIN, Odborný mesačník pre financie a investovanie. Bratislava: Fin Star, November 2016. 8s. ISSN 1339-5416.

Tieto faktory sú pre každého a v každej situácii iné. Pre jedného môže byť odpoveď jasná a jednoduchá, zatiaľ čo druhý človek, ktorý je pod veľkým tlakom a chce rýchlo zarobiť peniaze, spraví aj také rozhodnutie, ktoré je veľmi rizikové iba kvôli vidine veľkého možného zisku.

Inteligencia je schopnosť jedinca myslieť a tak isto nachádzať riešenia na rôzne problémy. Je to faktor v chovaní človeka a v jeho možnostiach prispôbovať sa okolitému svetu a účinne sa s ním vyrovnávať. Jedným z veľkých predpokladov k finančnej gramotnosti je práve inteligencia, pretože sa dá povedať, že nižšia úroveň inteligencie negatívne ovplyvňuje schopnosť získať základné vedomosti a zručnosti, ktoré sa týkajú financií.

Čo sa týka inteligencie, tak v našom prieskume analyzujeme úspešnosť správnych odpovedí respondentov, na základe celkového výsledku ich doterajšieho štúdia na vysokej škole. Respondentov rozdeľujeme podľa toho, či celkový výsledok ich doterajšieho štúdia na vysokej škole bol A(vynikajúce výsledky), B(nadpriemerné výsledky), C(priemerné výsledky), D(prijateľné výsledky), alebo E(výsledky spĺňajúce iba minimálne kritériá).

2 Cieľ, metodika a metódy práce

Cieľom tejto bakalárskej práce je, na základe merania posúdiť úroveň finančnej gramotnosti vybranej vzorky študentov vysokých škôl.

Na dosiahnutie nášho cieľa sme si vytýčili parciálne ciele:

- charakterizovať základné pojmy a problematiku z oblasti finančnej gramotnosti na základe štúdia odbornej literatúry zaoberajúcej sa danou problematikou,
- charakterizovať aspekty, ktoré najviac ovplyvňujú úroveň finančnej gramotnosti, na základe štúdia odbornej literatúry zaoberajúcej sa danou problematikou
- vlastný výskum riešenej problematiky u vybranej vzorky študentov vysokých škôl prostredníctvom dotazníkového prieskumu,
- analýza dát získaných z dotazníkového prieskumu a ich vyhodnotenie.

Na základe toho, aké ciele sme si zvolili, sme sformulovali hypotézy, ktoré sme sa snažili overiť, alebo vyvrátiť pomocou spracovania výsledkov nášho dotazníku. Naše hypotézy boli tieto:

H 1 Úroveň finančnej gramotnosti študentov inžinierskeho/magisterského štúdia je vyššia ako úroveň finančnej gramotnosti študentov bakalárskeho štúdia.

H 2 Úroveň finančnej gramotnosti študentov medzi pohlaviami sa nebude líšiť.

Bakalárska práca je zameraná na výskum úrovne finančnej gramotnosti študentov vysokých škôl. V úvodnej kapitole sme využili poznatky naštudované z odbornej literatúry a definovali sme si základné pojmy súvisiace s našou skúmanou problematikou. V našej práci sme využili nasledujúce metódy, ktoré opisuje GONDA, V vo svojom diele Metodika vedeckej práce:

- metóda analýzy,
- metóda indukcie a metóda dedukcie.¹⁰

Overenie hypotéz sme uskutočnili prostredníctvom dát, ktoré sme v našom dotazníkovom prieskume nazbierali. Metódu analýzy sme využili pri našom dotazníkovom prieskume a pomocou nej sme si vytvorili obraz o súčasnej úrovni finančnej gramotnosti študentov vysokých škôl a porovnali sme jednotlivé skupiny podľa štruktúry respondentov. Metódou indukcie sme si na základe získaných údajov z nášho prieskumu sformulovali závery. A metódou dedukcie sme následne posúdili, či boli naše hypotézy platné.

---

¹⁰ GONDA, V. a kol. 2009. Metodika vedeckej práce. Bratislava: Ekonóm, 2009. 252 s. ISBN 978-80-225-2797-2.

Skupina, ktorú sme skúmali, boli študenti vysokých škôl, pričom nešlo o reprezentatívnu vzorku. 100 respondentov vyplnilo náš dotazníkový prieskum. Náš dotazník bol rozdelený na 3 časti. Prvá časť nám respondentov rozdelila do skupín, na základe roku ktorý už sú na vysokej škole, pohlavia, formy štúdia, celkového výsledku doterajšieho štúdia na vysokej škole, na základe toho či majú kreditnú kartu, či ju nemajú, alebo či majú viac ako len jednu, na základe rodinného stavu rodičov, najvýznamnejšieho vplyvu na rozhodovanie v oblasti financií, na základe toho, odkiaľ získavajú peniaze na uspokojovanie vlastných potrieb a nakoniec na základe toho, koľko peňazí majú k dispozícii mesačne na výdavky. Druhá a tretia časť dotazníku sú základné otázky finančnej gramotnosti a rozšírené otázky finančnej gramotnosti.

Údaje od študentov sme teda získavali prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Prieskum bol realizovaný tak, že bol dotazník rozoslaný viacerým známym, ktorí sú študenti vysokých škôl a taktiež prostredníctvom sociálnej siete Facebook, kde bol dotazník uverejnený do viacerých vysokoškolských skupín. Údaje ktoré sme vyzbierali sme spracovali v balíku programov MS Office a následne sme ich matematickými a štatistickými metódami vyhodnotili.

Na dosiahnutie našich cieľov, ktoré sme si určili v práci sme zvolili nasledujúci postup:

- štúdium odbornej literatúry, na základe ktorého sme boli schopní spracovať úvodnú kapitolu, ktorá popisuje definície a poznatky z oblasti finančnej gramotnosti,
- zostavenie dotazníka, ktorý sme rozposlali (14.1.2019) viacerým študentom vysokých škôl na Slovensku aj v zahraničí na to, aby náš dotazník vyplnili,
- zber vypracovaných dotazníkov a analýza odpovedí našich respondentov,
- vyhodnotenie odpovedí respondentov pomocou balíka programov MS Office,
- prezentovanie výsledkov nášho prieskumu.

Tabuľka 1 – Štruktúra respondentov nášho prieskumu

Štruktúra respondentov

	Počet respondentov	Počet respondentov v %
Podľa ročníku na vysokej škole		
1. Študent bakalárskeho štúdia v prvom ročníku	29	29,00%
2. Študent bakalárskeho štúdia v druhom ročníku	20	20,00%
3. Študent bakalárskeho štúdia v treťom ročníku	38	38,00%
4. Študent inžinierskeho / magisterského štúdia v prvom ročníku	10	10,00%
5. Študent inžinierskeho / magisterského štúdia v druhom ročníku	3	3,00%
spolu	100	100%
Podľa formy štúdia		
1. Študent v dennej forme štúdia	83	83,00%
2. Študent v externej forme štúdia	17	17,00%
spolu	100	100,00%
Podľa celkového výsledku doterajšieho štúdia na vysokej škole		
1. A - výborne (vynikajúce výsledky) = 1 - 1,49	4	4,00%
2. B - veľmi dobre (nadpriemerné výsledky) = 1,5 - 1,99	18	18,00%
3. C - dobre (priemerné výsledky) = 2 - 2,49	32	32,00%
4. D - uspokojivo (prijateľné výsledky) = 2,5 - 2,99	26	26,00%
5. E - dostatočne (výsledky spĺňajú iba minimálne kritériá) = 3 - 3,99	20	20,00%
spolu	100	100,00%
Podľa pohlavia		
1. Žena	36	36,00%
2. Muž	64	64,00%
spolu	100	100,00%
Podľa toho, či majú kreditnú kartu, nemajú žiadnu, alebo majú viac ako 1		
1. Jedna karta	64	64,00%
2. Viac ako jedna karta	28	28,00%
3. Žiadna	8	8,00%
spolu	100	100,00%
Podľa rodinného stavu rodičov		
1. Rodičia v spoločnom zväzku	61	61,00%
2. Rozvedení rodičia	39	39,00%
spolu	100	100,00%

Podľa toho, kto má najvýznamnejší vplyv na rozhodovanie respondentov v oblasti financií	Počet respondentov	Počet respondentov v %
1. Obaja rodičia	34	34,00%
2. Matka	30	30,00%
3. Otec	25	25,00%
4. Ostatné (iní rodinní príslušníci napr. babka, brat, kamaráti...)	11	11,00%
spolu	100	100,00%
Podľa toho, odkiaľ respondenti získavajú peniaze na uspokojovanie vlastných potrieb	Počet respondentov	Počet respondentov v %
1. Finančná podpora od rodičov	32	32,00%
2. Štipendiá	3	3,00%
3. Dohoda o brigádnickej práci študenta	45	45,00%
4. Pracovný pomer na dobu určitú	3	3,00%
5. Pracovný pomer na dobu neurčitú	17	17,00%
spolu	100	100,00%
Podľa toho, koľko peňazí majú respondenti k dispozícii mesačne na výdavky	Počet respondentov	Počet respondentov v %
1. Do 100 €	8	8,00%
2. Viac ako 100, ale menej ako 250 €	23	23,00%
3. Viac ako 250, ale menej ako 500 €	49	49,00%
4. Viac ako 500 €	20	20,00%
spolu	100	100,00%

3 Výsledky práce a diskusia

V praktickej časti našej práce sme sa zamerali na zber informácií ohľadom finančnej gramotnosti študentov vysokých škôl cez dotazníkový prieskum. Prieskum sme realizovali tak, že bol dotazník rozoslaný viacerým známym, ktorí sú študenti vysokých škôl a taktiež prostredníctvom sociálnej siete Facebook, kde bol dotazník uverejnený do viacerých vysokoškolských skupín. Na náš dotazník sme dostali 100 odpovedí od rôznych respondentov. Náš dotazník bol rozdelený na 3 časti. Prvá časť nám respondentov rozdelila na základe roku ktorý už sú na vysokej škole, pohlavia, formy štúdia, celkového výsledku doterajšieho štúdia na vysokej škole, na základe toho či majú kreditnú kartu, či ju nemajú, alebo či majú viac ako len jednu, na základe rodinného stavu rodičov, najvýznamnejšieho vplyvu na rozhodovanie v oblasti financií, na základe toho, odkiaľ získavajú peniaze na uspokojovanie vlastných potrieb a nakoniec na základe toho, koľko peňazí majú k dispozícii mesačne na výdavky. Druhá a tretia časť dotazníku sú základné otázky finančnej gramotnosti a rozšírené otázky finančnej gramotnosti. Odpovede ktoré sme vyzbierali sme zanalyzovali a matematickými a štatistickými metódami vyhodnotili a následne sme výsledky jednotlivých otázok pomocou balíku programov MS Office znázornili aj graficky. Analyzovali sme otázky, pri ktorých úspešnosť správnych odpovedí bola pod 80%.

Analýza výsledkov respondentov na základe jednotlivých otázok

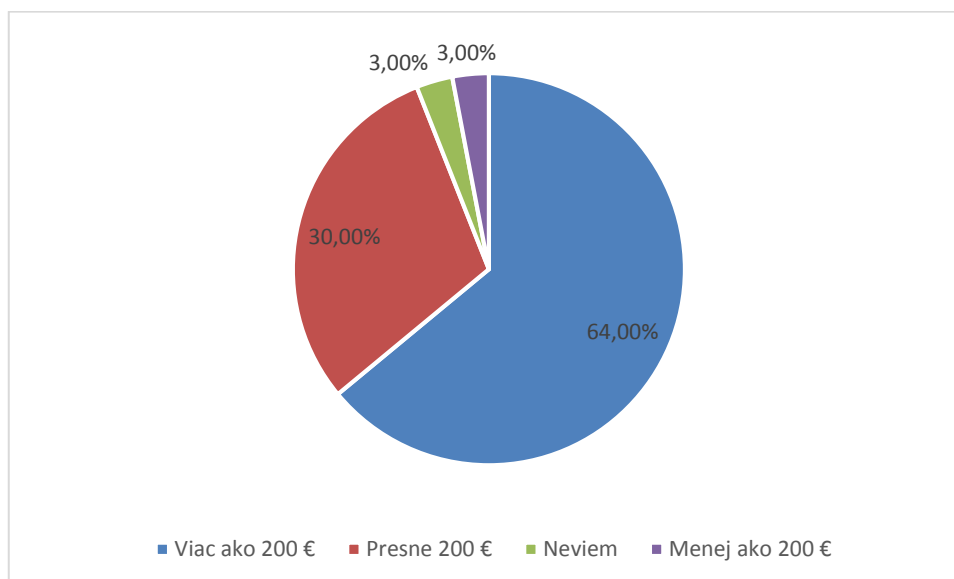
Analýza odpovedí respondentov – otázka č.2

2) Zložené úročenie

Predpokladajme, že ste vložili na sporiaci účet 100 € a úroková sadzba je 20% ročne a vy vôbec nevyberiete peniaze ani úroky, no necháte ich ďalej úročiť spolu so základným vkladom. Koľko myslíte, že by ste mali na účte celkovo peňazí po 5 rokoch?

- i) Viac ako 200 €;
- ii) Presne 200 €;
- iii) Menej ako 200 €;
- iv) Neviem.

Graf 1 - Analýza odpovedí respondentov - otázka č.2

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č.2 bola zameraná na zložené úročenie. Respondenti by mali byť schopní vypočítať si výšku zisku pri danom úročení. Graf 1 prezentuje výsledky jednotlivých odpovedí na položenú otázku v percentách. Správna odpoveď na túto otázku bola možnosť i) - Viac ako 200 €, ktorú správne zodpovedalo 64 respondentov. Nesprávne odpovedalo na túto otázku 36 respondentov.

Respondenti mužského pohlavia odpovedali na túto otázku správne s úspešnosťou 64,1%, keďže 41 z nich označilo v našom prieskume správnu odpoveď. Respondenti ženského pohlavia zodpovedali túto otázku s menšou úspešnosťou, a to 63,9%, čo predstavuje 23 respondentov.

Študenti bakalárskeho štúdia túto otázku zodpovedali s 63,2% úspešnosťou, čo predstavuje 55 respondentov z celkových 87 respondentov bakalárskeho štúdia. Študenti inžinierskeho/magisterskeho štúdia mali úspešnosť na túto otázku 69,2%, keď z 13 respondentov odpovedalo správne 9. Spomedzi všetkých ročníkov boli najhorší študenti v prvom ročníku bakalárskeho štúdia, keď ich úspešnosť bola 41,4%.

92% respondentov nášho prieskumu označilo, že má jednu alebo viac kreditných kariet a ich úspešnosť bola 64,1% a iba 8% respondentov označilo, že kartu nemá. Na túto otázku boli najmenej úspešní podľa tohto rozdelenia tí respondenti, ktorí kreditnú kartu nemajú vôbec. Úspešnosť týchto respondentov je 62,5%, čo predstavuje 5 respondentov.

Respondenti, ktorí majú rodičov v spoločnom zväzku, odpovedali na otázku s úspešnosťou 67,2% (41 z 61), zatiaľ čo tí, ktorí majú rodičov rozvedených odpovedali na otázku s úspešnosťou 58,9% (23 z 39).

Najviac respondentov v našom prieskume označilo, že majú mesačne k dispozícii viac ako 250€, ale menej ako 500€ (49) a táto skupina respondentov bola aj najúspešnejšia podľa toho, koľko peňazí majú respondenti mesačne k dispozícii na výdavky. Úspešnosť týchto respondentov je 69,4%, čo znamená že 34 respondentov zodpovedalo otázku správne. Najhoršie na tom bola skupina respondentov, ktorí majú mesačne k dispozícii menej ako 100€, s úspešnosťou 50% (4 respondenti).

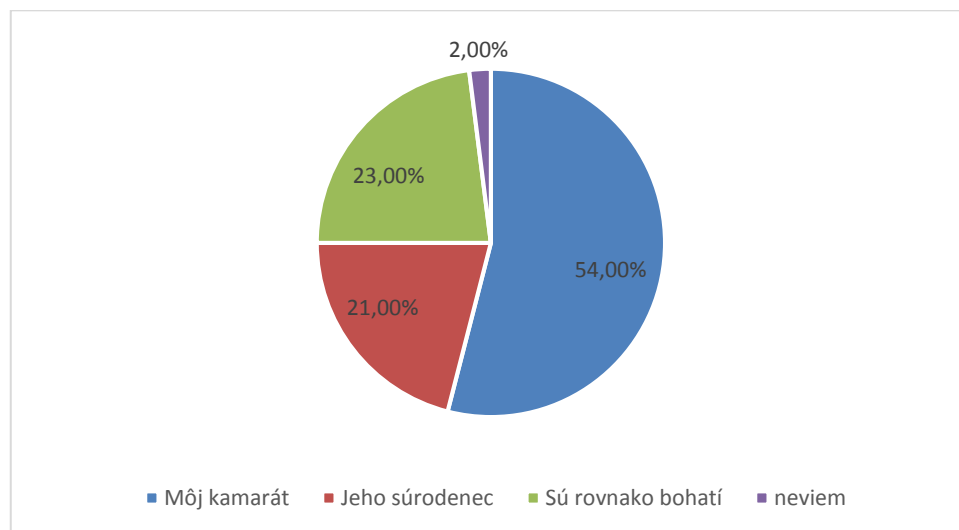
Analýza odpovedí respondentov – otázka č.4

4) Časová hodnota peňazí

Predpokladajme, že kamarát zdedí dnes 10 000 € a jeho súrodenec zdedí 10 000 € o 3 roky neskôr. Kto je bohatší kvôli dedičstvu?

- (i) Môj kamarát;
- (ii) Jeho súrodenec;
- (iii) Sú rovnako bohatí;
- (iv) Neviem.

Graf 2 - Analýza odpovedí respondentov - otázka č.4

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č.4 zameraná na časovú hodnotu peňazí zisťuje, či respondenti správne chápu akú hodnotu budú mať súčasné peniaze v budúcnosti. Graf 2 prezentuje výsledky jednotlivých odpovedí na položenú otázku v percentách. Správna odpoveď na túto otázku bola možnosť i) – Môj kamarát, ktorú správne zodpovedalo 54 respondentov. Nesprávne odpovedalo na túto otázku 46 respondentov.

Na túto otázku odpovedali respondenti mužského pohlavia s úspešnosťou 53,1%, čo predstavuje 34 respondentov. Respondenti ženského pohlavia odpovedali s úspešnosťou 55,6% (20 z 36).

Študenti bakalárskeho štúdia zodpovedali túto otázku správne v 46 prípadoch z 87 odpovedí, čo predstavuje 52,9% úspešnosť. Študenti inžinierskeho / magisterského štúdia odpovedali na otázku s úspešnosťou 61,5%, teda 8 zodpovedali otázku správne. Najhoršia skupina zo všetkých ročníkov boli študenti bakalárskeho štúdia v prvom ročníku, s úspešnosťou 31% (9 z 29).

Respondenti, ktorí majú viac ako jednu kartu odpovedali na túto otázku s úspešnosťou 64,3% (18 z 28), zatiaľ čo tí, ktorí majú jednu kartu, aj tí, ktorí kartu nemajú, dosiahli 50 % úspešnosť.

Respondenti, ktorých rodičia sú v spoločnom zväzku, odpovedali s úspešnosťou 59,0%, teda 36 zodpovedali otázku správne. Tí respondenti, ktorých rodičia sú rozvedení, odpovedali s úspešnosťou 46,2% (18 z 39).

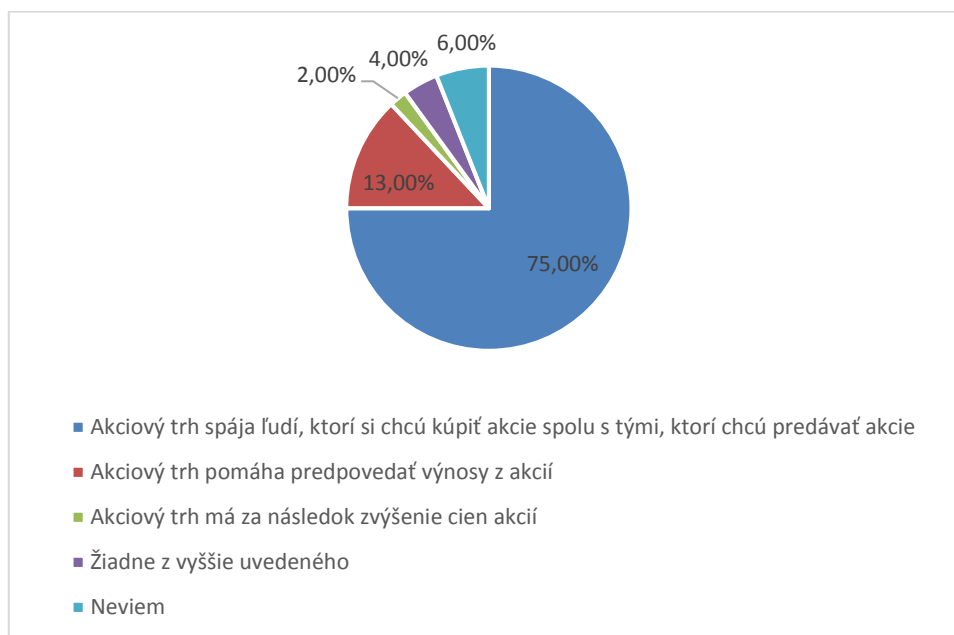
Podľa toho, koľko peňazí majú respondenti k dispozícii mesačne na výdavky, bola v tejto otázke najúspešnejšia skupina respondentov, ktorí zarábajú viac ako 250 €, ale menej ako 500 €, pretože ich úspešnosť je 61,2%, čo predstavuje 30 respondentov. Najmenej úspešní v tomto rozdelení boli tí respondenti, ktorí majú mesačne k dispozícii menej ako 100 € na výdavky a ich úspešnosť je 37,5% (3 z 8).

Analýza odpovedí respondentov – otázka č.5

5) Ktoré z nasledujúcich tvrdení opisuje hlavnú funkciu akciového trhu?

- (i) Akciový trh pomáha predpovedať výnosy z akcií;
- (ii) Akciový trh má za následok zvýšenie cien akcií;
- (iii) Akciový trh spája ľudí, ktorí si chcú kúpiť akcie spolu s tými, ktorí chcú predávať akcie;
- (iv) Žiadne z vyššie uvedeného;
- (v) Neviem.

Graf 3 - Analýza odpovedí respondentov – otázka č.5

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č.5 je zameraná na rozšírené vedomosti v oblasti finančnej gramotnosti a zisťuje nám, či respondenti vedia, aká je hlavná funkcia akciového trhu. Graf 3 prezentuje výsledky jednotlivých odpovedí na položenú otázku v percentách. Správna odpoveď na túto otázku bola možnosť iii) – Akciový trh spája ľudí, ktorí si chcú kúpiť akcie spolu s tými, ktorí chcú predávať akcie, ktorú správne zodpovedalo 75 respondentov, čo predstavuje úspešnosť 75%. Nesprávne odpovedalo na túto otázku 25 respondentov.

Respondenti mužského pohlavia zodpovedali túto otázku s úspešnosťou 73,4%, čo predstavuje 47 správnych odpovedí od mužov. Respondenti ženského pohlavia odpovedali správne 28-krát, a to predstavuje 77,8% úspešnosť.

Študenti bakalárskeho štúdia odpovedali na túto otázku s úspešnosťou 78,2%, keď z 87 respondentov správne odpovedalo 68. Študenti inžinierskeho / magisterského štúdia odpovedali správne 7-krát, čo predstavuje úspešnosť 53,8%. Najhoršiu úspešnosť na túto otázku mali študenti druhého ročníku inžinierskeho / magisterského štúdia, keďže 1 z 3 respondentov odpovedal správne, teda mali 33,3% úspešnosť.

Podľa toho, či majú respondenti jednu kreditnú kartu, viac ako jednu kreditnú kartu, alebo nemajú žiadnu, boli najúspešnejší tí respondenti, ktorí majú jednu kreditnú kartu, pretože ich úspešnosť je 79,7%, čo predstavuje 51 respondentov. Najhoršie na tom podľa tohto rozdelenia boli tí respondenti, ktorí kartu nemajú vôbec a ich úspešnosť na túto otázku je 50% (4 z 8).

Respondenti, ktorých rodičia sú v spoločnom zväzku, odpovedali na túto otázku s úspešnosťou 75,4% (46 z 61). Respondenti, ktorých rodičia sú rozvedení, odpovedali na otázku správne 29-krát, teda ich úspešnosť je 74,4%.

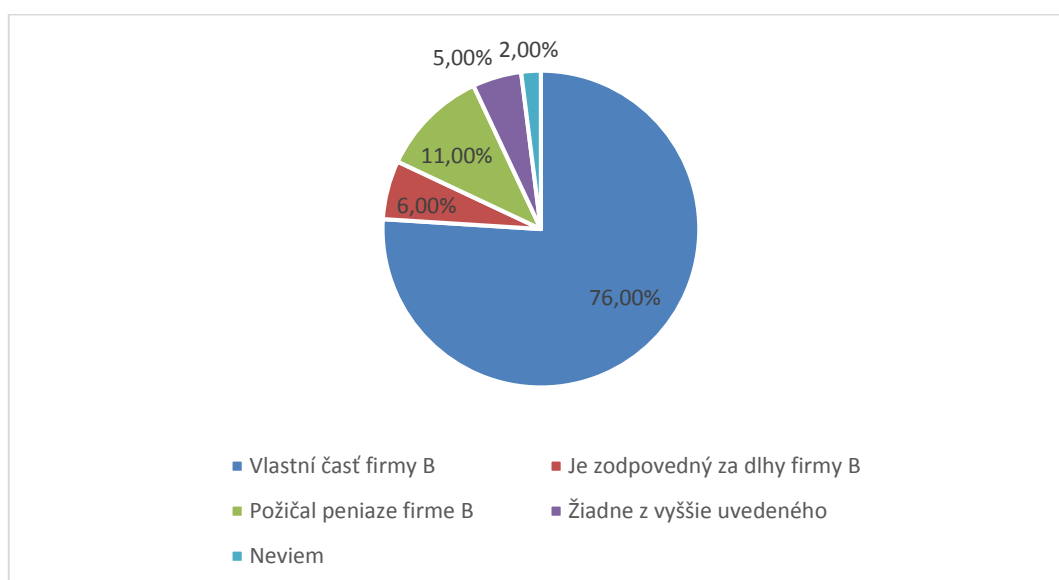
Podľa toho, koľko peňazí majú respondenti k dispozícii mesačne na výdavky, bola najúspešnejšia tá skupina respondentov, ktorí majú mesačne k dispozícii viac ako 100 €, ale menej ako 250 €, ich úspešnosť je 78,3%, keďže 18 odpovedali správne. Najhoršia skupina respondentov v tomto rozdelení boli respondenti, ktorí majú mesačne k dispozícii menej ako 100 €, pretože 5 odpovedali správne, čo predstavuje 62,5% úspešnosť.

Analýza odpovedí respondentov – otázka č.6

6) Ktoré z nasledujúcich tvrdení je správne? Ak si niekto kúpi akcie firmy B na akciovom trhu:

- (i) Vlastní časť firmy B;
- (ii) Požičal peniaze firme B;
- (iii) Je zodpovedný za dlhy firmy B;
- (iv) Žiadne z vyššie uvedeného;
- (v) Nevie.

Graf 4 - Analýza odpovedí respondentov – otázka č.6

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č.6 zisťuje, či respondenti správne chápu, čo to znamená kúpiť akcie nejakej firmy. Graf 4 prezentuje výsledky jednotlivých odpovedí na položenú otázku v percentách.

Správna odpoveď na túto otázku bola možnosť i) – Vlastní časť firmy B, ktorú správne zodpovedalo 76 respondentov. Nesprávne odpovedalo na túto otázku 24 respondentov.

Na túto otázku odpovedali respondenti mužského pohlavia s úspešnosťou 76,6%, teda 49 mužov odpovedalo správne. Respondenti ženského pohlavia odpovedali na otázku s úspešnosťou 75,0%, čo predstavuje 27 správnych odpovedí od žien.

Respondenti bakalárskeho štúdia zodpovedali túto otázku s úspešnosťou 77,0%, keďže 67 z 87 respondentov bakalárskeho štúdia odpovedalo správne. Respondenti inžinierskeho / magisterskeho štúdia odpovedali na túto otázku správne 9-krát, čo predstavuje 69,2% úspešnosť. Zo všetkých ročníkov na tom boli najhoršie respondenti, ktorí navštevujú druhý ročník inžinierskeho / magisterskeho štúdia, pretože ich úspešnosť je 33,3% (1 z 3).

Podľa toho či majú respondenti jednu kreditnú kartu, viac ako jednu kreditnú kartu, alebo nemajú žiadnu kreditnú kartu, boli najúspešnejší tí respondenti, ktorí vlastnia jednu kartu, pretože ich úspešnosť na túto otázku je 79,7% (51 z 64). Tí respondenti, ktorí kartu nemajú vôbec, boli v tomto rozdelení najhorší, keďže ich úspešnosť je 50%, čo predstavuje 4 respondentov.

Respondenti, ktorí majú rodičov v spoločnom zväzku zodpovedali otázku s 78,7% úspešnosťou (48 z 61), zatiaľ čo tí, ktorých rodičia sú z rozvedení, zodpovedali otázku s 71,8% úspešnosťou (28 z 39).

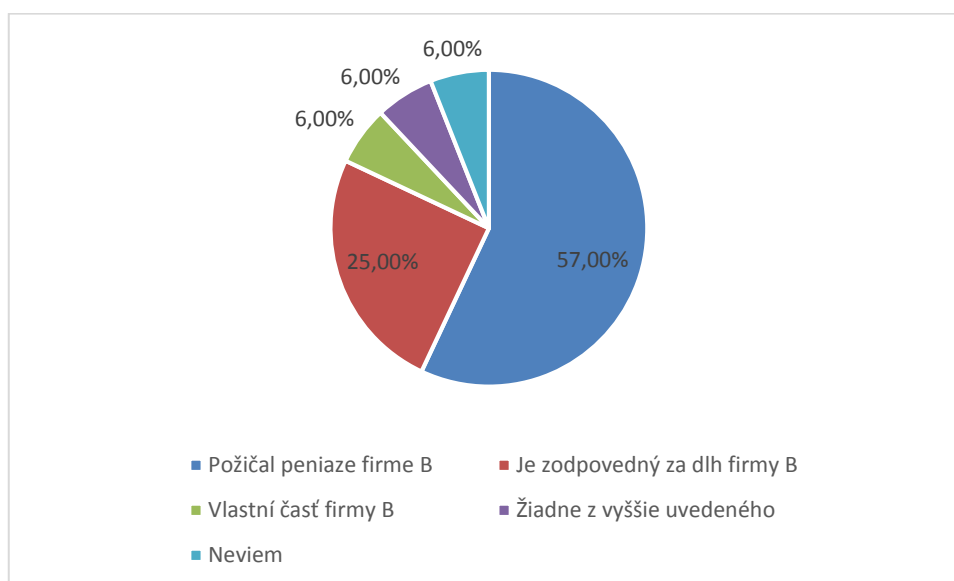
Podľa toho, koľko peňazí majú respondenti k dispozícii mesačne na výdavky, boli najúspešnejší tí respondenti, ktorí majú mesačne na výdavky k dispozícii viac ako 500 €, keďže 17-krát označili správnu odpoveď, teda ich úspešnosť je 85%. Najhoršia skupina v tomto rozdelení respondentov sú tí, ktorí majú mesačne k dispozícii menej ako 100 €, pretože ich úspešnosť je 50%, čo predstavuje 4 respondentov.

Analýza odpovedí respondentov – otázka č.7

7) Ktoré z nasledujúcich tvrdení je správne? Ak niekto kúpi dlhopis firmy B:

- (i) Vlastní časť firmy B;
- (ii) Požičal peniaze firme B;
- (iii) Je zodpovedný za dlhy firmy B;
- (iv) Žiadne z vyššie uvedeného;
- (v) Neviem.

Graf 5 - Analýza odpovedí respondentov – otázka č.7

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č.7 zisťuje, či respondenti správne chápu, čo to znamená kúpiť dlhopis nejakej firmy. Graf 5 prezentuje výsledky jednotlivých odpovedí na položenú otázku v percentách. Správna odpoveď na túto otázku bola možnosť ii) – Požičal peniaze firme B, ktorú správne zodpovedalo 57 respondentov. Nesprávne odpovedalo na túto otázku 43 respondentov.

Túto otázku zodpovedali respondenti mužského pohlavia s úspešnosťou 56,3%, čo predstavuje 36 respondentov mužského pohlavia. Respondenti ženského pohlavia dosiahli úspešnosť 58,3%, keďže 21 žien odpovedalo správne.

Študenti bakalárskeho štúdia dosiahli na túto otázku úspešnosť 58,6%, keď 51 z 87 respondentov odpovedalo správne. Študenti inžinierskeho / magisterského štúdia odpovedali správne v 6 prípadoch, čo predstavuje 46,2% úspešnosť. Zo všetkých ročníkov na túto otázku odpovedali najhoršie študenti navštevujúci druhý ročník inžinierskeho / magisterského štúdia, pretože ich úspešnosť bola 33,3%, čo predstavuje 1 respondenta.

Respondenti, ktorí majú viac ako jednu kreditnú kartu, boli v tejto otázke najúspešnejšia skupina respondentov zo všetkých skupín rozdelených podľa toho, či majú kreditnú kartu, nemajú žiadnu kreditnú kartu, alebo majú viac ako jednu kreditnú kartu, keďže úspešnosť tejto skupiny respondentov je 64,3% (18 z 28). Najmenej úspešní podľa tohto rozdelenia boli respondenti, ktorí kartu nemajú vôbec. Ich úspešnosť na túto otázku je 37,5%, pretože iba 3 odpovedali správne.

Respondenti, ktorých rodičia sú v spoločnom zväzku, dosiahli na túto otázku úspešnosť 63,9% (39 z 61), zatiaľ čo tí respondenti, ktorých rodičia sú rozvedení, dosiahli úspešnosť 46,2% (18 z 39).

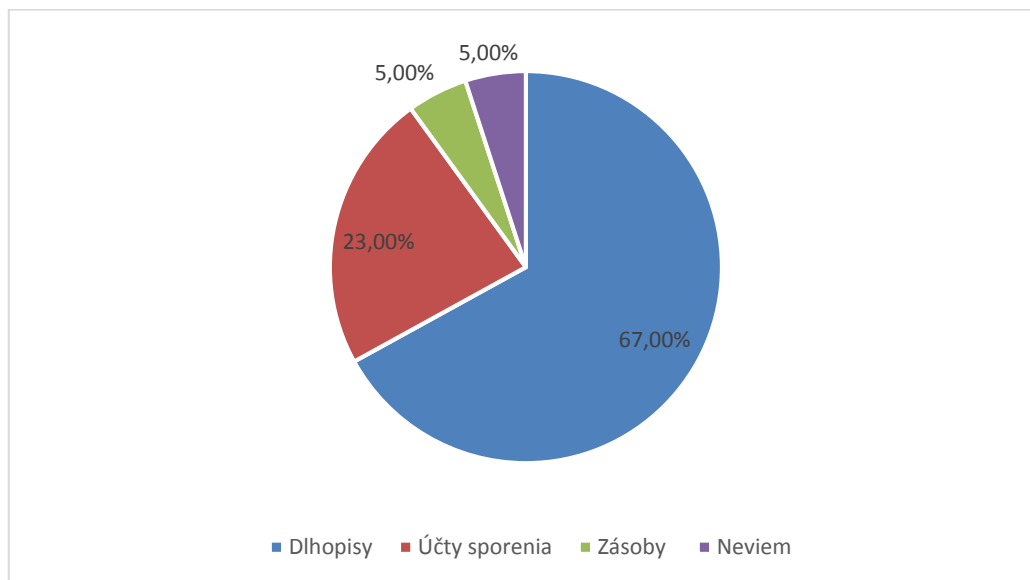
Podľa toho, koľko majú respondenti k dispozícii peňazí mesačne na výdavky, boli naj úspešnejší tí respondenti, ktorí majú mesačne k dispozícii viac ako 250 €, ale menej ako 500 €, keďže úspešnosť týchto respondentov je 69,4%, čo predstavuje 34 respondentov. Najmenej úspešný boli tí respondenti, ktorí majú mesačne na výdavky k dispozícii menej ako 100 €, keďže ich úspešnosť je 25% (2 z 8).

Analýza odpovedí respondentov – otázka č.8

8) Vzhľadom na dlhé časové obdobie (napríklad 10 alebo 20 rokov), aký majetok zvyčajne poskytuje najvyšší výnos?

- (i) Účty sporenia;
- (ii) Dlhopisy;
- (iii) Zásoby;
- (iv) Nevie.

Graf 6 - Analýza odpovedí respondentov – otázka č.8

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č.8 je zameraná na investície v dlhšom časovom období a zisťuje nám, či respondenti vedia, aký majetok poskytuje najvyšší výnos. Graf 6 prezentuje výsledky

jednotlivých odpovedí na položenú otázku v percentách. Správna odpoveď na túto otázku bola možnosť ii) – Dlhopisy, ktorú správne zodpovedalo 67 respondentov, čo predstavuje úspešnosť 67%. Nesprávne odpovedalo na túto otázku 33 respondentov.

Respondenti mužského pohlavia zodpovedali túto otázku s úspešnosťou 68,8% (44 z 64). Respondenti ženského pohlavia dosiahli na túto otázku úspešnosť 63,9%, čo predstavuje 23 správnych odpovedí od žien.

Študenti bakalárskeho štúdia zodpovedali túto otázku s úspešnosťou 66,7%, čo predstavuje 58 respondentov, ktorý odpovedali správne. Študenti inžinierskeho / magisterského štúdia odpovedali na túto otázku správne 9-krát, čo predstavuje 69,2% úspešnosť. Zo všetkých ročníkov na tom boli najhoršie tí respondenti, ktorí navštevujú druhý ročník inžinierskeho / magisterského štúdia, pretože ich úspešnosť na túto otázku je 0%, keď ani jeden neodpovedal správne.

Podľa toho, či respondenti majú kreditnú kartu, alebo ju nemajú, alebo majú viac ako jednu kreditnú kartu, boli najúspešnejší tí respondenti, ktorí majú jednu kreditnú kartu, pretože ich úspešnosť je 70,3% (45 z 64). Najmenej úspešnými boli tí respondenti, ktorí nemajú žiadnu kreditnú kartu, pretože iba 4 odpovedali správne, čo predstavuje 50% úspešnosť.

Respondenti, ktorí majú rodičov v spoločnom zväzku, túto otázku zodpovedali správne 42-krát, čo predstavuje 68,9% úspešnosť. Respondenti, ktorí majú rodičov rozvedených, odpovedali na túto otázku správne v 25 prípadoch, čo predstavuje 64,1% úspešnosť.

Podľa toho, koľko majú respondenti k dispozícii peňazí mesačne na výdavky, boli najúspešnejší tí respondenti, ktorí majú mesačne k dispozícii viac ako 500 €, pretože odpovedali správne 16 krát, čo predstavuje 80% úspešnosť. Najmenej úspešní boli podľa tohto rozdelenia tí respondenti, ktorí majú mesačne k dispozícii menej ako 100 €, pretože iba 3-krát označili správnu odpoveď, čo predstavuje 37,5% úspešnosť.

Diskusia

Nami realizovaný prieskum v oblasti finančnej gramotnosti študentov vysokých škôl dokázal poukázať na úspešnosť študentov vysokých škôl na rôzne otázky týkajúce sa finančnej gramotnosti. Taktiež nám pomohol analyzovať, ako vplývajú rôzne aspekty na finančnú gramotnosť študentov, ako napríklad pohlavie respondentov, rodinný stav rodičov, to koľko mesačne majú respondenti k dispozícii na výdavky a podobne. Znalosti, ktoré preukázali respondenti vyplnením nášho dotazníka sa ukázali ako dostatočné, no na dve

otázky dosiahli respondenti úspešnosť iba okolo 55 %, čo už nie je dobré. To hlavne u niektorých skupín respondentov, ako napríklad u študentov inžinierskeho/magisterského štúdia v druhom ročníku, kde zúčastnení respondenti nášho dotazníkového prieskumu zodpovedali správne iba 38,9% analyzovaných otázok. Taktiež u študentov bakalárskeho štúdia v prvom ročníku, ktorý iba dve otázky dokázali zodpovedať lepšie ako s 50% úspešnosťou. Nízka úroveň znalostí v oblasti finančnej gramotnosti u študentov bakalárskeho štúdia v prvom ročníku je dôsledkom nedostatočného vzdelávania v oblasti financií na stredných školách.

Hypotézy, ktoré sme si stanovili, sme overili pomocou analýzy odpovedí našich respondentov, ktorí sa zúčastnili nášho dotazníkového prieskumu.

H1: Úroveň finančnej gramotnosti študentov inžinierskeho/magisterského štúdia je vyššia ako úroveň finančnej gramotnosti študentov bakalárskeho štúdia.

H2: Úroveň finančnej gramotnosti študentov medzi pohlaviami sa nebude líšiť.

Hypotéza H1 prezentovala náš predpoklad, že študenti na inžinierskom/magisterskom stupni štúdia, by mali byť finančne viac vzdelaní ako študenti na bakalárskom stupni štúdia. Na základe analýzy odpovedí našich respondentov na inžinierskom/magisterskom stupni štúdia a zároveň odpovedí študentov na bakalárskom stupni štúdia a ich následného porovnania a vyhodnotenia sme túto hypotézu potvrdiť nemohli, keďže študenti inžinierskeho/magisterského štúdia mali vyššiu úspešnosť správnych odpovedí na náš dotazníkový prieskum oproti študentom bakalárskeho štúdia iba v troch otázkach. Zatiaľ čo študenti bakalárskeho štúdia majú úspešnosť správnych odpovedí vyššiu oproti študentom inžinierskeho/magisterského štúdia tak isto iba v troch otázkach, ktoré sme rozoberali. Študenti bakalárskeho štúdia dosiahli na otázky, ktoré sme rozoberali, celkovú úspešnosť 66,1%, zatiaľ čo študenti inžinierskeho/magisterského štúdia zodpovedali tieto otázky s celkovou úspešnosťou 61,5%. Toto nám hovorí iba to, že vzorka respondentov, ktorá odpovedala na náš dotazník nepotvrdila našu hypotézu, pretože vo viacerých prípadoch boli lepší práve študenti bakalárskeho štúdia.

V hypotéze H2 sme prezentovali náš predpoklad, že úroveň finančnej gramotnosti študentov medzi pohlaviami sa nebude líšiť. Na základe analýzy respondentov, podľa pohlavia a vyhodnotením úspešnosti správnych odpovedí respondentov jednotlivých pohlaví

tohto rozdelenia sme hypotézu H2 mohli potvrdiť. Úspešnosť respondentov ženského aj mužského pohlavia bola na každú otázku, ktorú sme analyzovali, veľmi podobná a nemala žiadne výrazné odchýlky. Rozdiely medzi týmito skupinami študentov sú iba veľmi malé, čo považujeme za zanedbateľné, keďže obe skupiny respondentov rozdelené podľa pohlavia mali lepšiu úspešnosť voči tej druhej skupine iba v polovici otázok, ktoré sme analyzovali, aj to iba o veľmi malé percento, čiže nemôžeme povedať, že bola jedna skupina lepšia ako tá druhá. Celková úspešnosť mužov ktorí odpovedali na náš dotazník, v otázkach ktoré sme rozoberali, bola 65,4%, zatiaľ čo ženy dosiahli v týchto otázkach celkovú úspešnosť 65,7%, čo považujeme za zanedbateľný rozdiel.

Záver

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo, na základe nášho merania posúdiť úroveň finančnej gramotnosti vybranej vzorky študentov vysokých škôl. Túto prácu sme si rozdelili do 3 kapitol.

Prvá kapitola tejto práce bola zameraná na súčasný stav riešenej problematiky, na základe štúdia odbornej literatúry zaoberajúcej sa danou problematikou. Zároveň sa zaoberala aspektami, ktoré najviac ovplyvňujú úroveň finančnej gramotnosti, ktoré sme tak isto nadobudli na základe štúdia odbornej literatúry zaoberajúcej sa danou problematikou.

V druhej kapitole sme si definovali cieľ našej bakalárskej práce a taktiež aj parciálne ciele, ktoré nám pomohli k tomu, aby sme dosiahli hlavný cieľ tejto práce. Stanovili sme si v nej taktiež metódy, akými sme dosiahli parciálne ciele bakalárskej práce.

Tretia kapitola bola zameraná na výskum finančnej gramotnosti študentov vysokých škôl, ktorý sme zrealizovali pomocou dotazníkového prieskumu. Údaje, ktoré sme vyzbierali od respondentov sme analyzovali a následne sme ich vyhodnotili pomocou balíka programov MS Office, štatistickými a matematickými metódami. Tento výskum sme zrealizovali pomocou dotazníkového prieskumu. Prieskum sme realizovali tak, že bol dotazník rozoslaný viacerým známym, ktorí sú študenti vysokých škôl a taktiež prostredníctvom sociálnej siete Facebook, kde bol dotazník uverejnený do viacerých vysokoškolských skupín. Náš dotazník bol rozdelený na 3 časti. Prvá časť nám respondentov rozdelila na základe rôznych charakteristík, ako napríklad pohlavia, na základe toho či majú kreditnú kartu, či ju nemajú, alebo či majú viac ako len jednu, na základe rodinného stavu rodičov, na základe toho, koľko peňazí majú k dispozícii mesačne na výdavky a podobne. Druhá a tretia časť dotazníku boli zamerané na základné otázky finančnej gramotnosti a rozšírené otázky finančnej gramotnosti. Otázky nášho prieskumu boli zostavené tak, aby mal respondent vždy možnosť výberu práve jednej odpovede. Nášho dotazníkového prieskumu sa celkovo zúčastnilo 100 respondentov.

Na základe analýzy nášho dotazníkového prieskumu môžeme skonštatovať, že študenti mužského a študenti ženského pohlavia medzi sebou nemajú veľké rozdiely vo vedomostiach z oblasti financií, pretože ich úspešnosť na otázky ktoré sme rozoberali bola vždy podobná, a rozdiely ktoré medzi sebou mali sme považovali za zanedbateľné, pretože sa vždy jednalo o rozdiely veľmi malý percentuálny rozdiel. Muži totiž v našom prieskume

dosiahli úspešnosť odpovedí na otázky, ktoré sme analyzovali, 65,4%, zatiaľ čo ženy dosiahli 65,7% úspešnosť odpovedí na otázky, ktoré sme analyzovali.

Ďalej vieme posúdiť, že vedomosti v oblasti financií mali v našom prieskume študenti bakalárskeho štúdia, o trochu lepšie ako študenti inžinierskeho/magisterského štúdia, keďže úspešnosť správnych odpovedí študentov bakalárskeho štúdia na nami analyzované otázky bola 66,1%, zatiaľ čo študenti inžinierskeho/magisterského štúdia dosiahli v týchto otázkach 61,5% úspešnosť, čo nám hovorí o tom, že vzorka študentov inžinierskeho/magisterského štúdia, ktorá sa zúčastnila nášho prieskumu je 3,6% menej úspešná ako študenti bakalárskeho štúdia, ktorí sa zúčastnili nášho prieskumu, čo je síce zanedbateľný rozdiel, ale predpokladali sme, že študenti inžinierskeho/magisterského štúdia budú úspešnejší ako študenti bakalárskeho štúdia v našom prieskume. Študenti bakalárskeho štúdia v prvom ročníku mali spomedzi ostatných študentov bakalárskeho štúdia na každú otázku najhoršiu úspešnosť, z čoho konštatujeme, že ešte nemajú také dobré poznatky ohľadom financií z dôvodu nedostatočného vzdelávania v oblasti financií na stredných a základných školách. Študenti bakalárskeho štúdia v prvom ročníku dosiahli úspešnosť 53,4% správnych odpovedí na otázky, ktoré sme analyzovali. Druhá skupina študentov, ktorá mala veľmi nízku úspešnosť boli študenti inžinierskeho/magisterského štúdia v druhom ročníku, ktorí dosiahli úspešnosť 38,9% správnych odpovedí na otázky, ktoré sme analyzovali. Títo respondenti sa ale zúčastnili iba 3.

Ďalej dokážeme na základe analýzy nášho prieskumu porovnať, ktorá skupina respondentov bola v našom prieskume úspešnejšia, podľa toho, či respondenti majú 1 kreditnú kartu, či majú viac ako 1 kreditnú kartu, alebo nemajú žiadnu kreditnú kartu. Najviac úspešná skupina boli tí respondenti, ktorí majú viac ako jednu kreditnú kartu, pretože na otázky, ktoré sme analyzovali, odpovedali s úspešnosťou 69,1%. To je iba o trochu viac ako mala skupina respondentov, ktorí majú jednu kreditnú kartu, keď táto skupina respondentov odpovedala na analyzované otázky s úspešnosťou 65,9%. Najmenej finančne vzdelaní boli v tomto porovnaní podľa nášho prieskumu tí respondenti, ktorí kreditnú kartu nemajú vôbec. Táto skupina respondentov odpovedala správne na analytované otázky s úspešnosťou 50%. Na základe tejto analýzy vieme povedať, že ľudia sa viac zaujímajú o svoje financie a celkovo o finančné prostriedky, keď majú aspoň jednu kreditnú kartu. Tí ktorí kartu nemajú, nemusia vedieť aké riziká a taktiež výhody prináša vlastníť kartu.

Ďalej sme na základe analýzy nášho dotazníku porovnali, ktorá skupina respondentov je viac vzdelaná v oblasti financií podľa toho, či majú rodičov v spoločnom

zväzku, alebo rozvedených. Respondenti, ktorí majú rodičov v spoločnom zväzku mali lepšiu úspešnosť odpovedí, pretože odpovedali správne na 68,9% otázok. Respondenti, ktorých rodičia sú rozvední mali správne iba 60,3%% otázok, z celkového počtu otázok, ktorý im bol položený. Na základe tejto analýzy môžeme povedať, že ak sa rodičia rozvedú počas toho ako majú deti, alebo sú rozvední už predtým, tak to má zlý vplyv nie len na deti a ich život, ale aj na ich rozhodovanie a vzdelávanie sa v oblasti financií.

Posledným porovnaním v našom prieskume bolo porovnanie respondentov podľa toho, koľko peňazí majú k dispozícii mesačne na výdavky. Najúspešnejšou skupinou v tomto porovnaní boli respondenti, ktorí majú mesačne k dispozícii na výdavky viac ako 250€, ale menej ako 500€, ktorí správne odpovedali na 69,4% analyzovaných otázok. Na druhom mieste v tomto porovnaní sme mali skupinu respondentov, ktorí majú mesačne k dispozícii na výdavky viac ako 500€, odpovedali správne na 66,7% analyzovaných otázok a respondenti, ktorí majú mesačne k dispozícii na výdavky viac ako 100€, ale menej ako 250€, odpovedali na analyzované otázky s úspešnosťou 62,3%. Najhoršia skupina v tomto porovnaní boli tí respondenti, ktorí majú mesačne k dispozícii na výdavky peňažné prostriedky do 100€, pretože odpovedali správne na 43,8% analyzovaných otázok. Na základe tohto porovnania môžeme vydedukovať, že čím viac peňažných prostriedkov majú ľudia k dispozícii mesačne na výdavky, tým viac sa o tieto výdavky a taktiež celkovo o finančné prostriedky zaujímajú, keďže najhoršia skupina boli práve tí respondenti, ktorí majú mesačne k dispozícii na výdavky menej ako 100€. pri zvyšných skupinách, ktoré majú k dispozícii viac neboli až také veľké rozdiely.

Podľa zvyšných rozdelení respondentov sme otázky neanalyzovali, pretože zvyšné rozdelenia respondentov sa nedali dobre porovnávať medzi sebou, alebo mali iba minimálne rozdiely medzi sebou, preto sme považovali za nepotrebné analyzovať ich.

Nakoľko sa mi zdá byť problematika tejto témy veľmi zaujímavá, mal by som záujem na vyššom stupni túto tému viac rozvinúť. Tento dotazník alebo podobný výskum by som chcel aplikovať napríklad na stredné školy. Mohol by som porovnávať aj stredné školy s ekonomickým zameraním, alebo nejakými ekonomickými odbormi, ale taktiež aj technické školy a podobne, čo by rozšírilo náš obzor v riešenej problematike.

Cieľ našej práce sme splnili, keďže sme v prvej kapitole definovali základne pojmy súvisiace s riešenou problematikou, taktiež sme uviedli aspekty ovplyvňujúce finančnú gramotnosť a zrealizovali sme náš vlastný prieskum zameraný na zistenie úrovne finančnej gramotnosti študentov vysokých škôl.

Zoznam použitej literatúry

[1] GONDA, V. a kol. 2009. Metodika vedeckej práce. Bratislava: Ekonóm, 2009. 252 s. ISBN 978-80-225-2797-2.

[2] KOVALČÍKOVÁ, Z.; SMOROŇ, L.; STRENK, R. Základy finančnej gramotnosti. 1. vyd. Bratislava: Metodickopedagogické vydavateľstvo, 2011. 65s. ISBN 978-80-8052-375-6.

[3] PILCH,C.; PILCHOVÁ,L.; Úvod do problematiky finančnej gramotnosti. Národohospodárska fakulta; Ekonomická univerzita v Bratislave; FOR FIN, Odborný mesačník pre financie a investovanie. Bratislava: Fin Star, November 2016. 8s. ISSN 1339-5416.

Internetové zdroje

[1] HUNG, A.; PARKER, A. M.; YOONG, J.(2009). Defining and measuring financial literacy. Získané 23.2.2019, Dostupné na: <https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/working_papers/2009/RAND_WR708.pdf>

[2] KOVALČÍKOVÁ, Z., SMOROŇ, L., STRENK, R. Základy finančnej gramotnosti. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum(2011). Získané 30.1.2019, Dostupné na: <http://cloud5.edupage.org/cloud/z_klady_finan_nej_gramotnosti.pdf?z%3AsgYcCl7LROKXB19VafIy0FXwQxcWaN9UBIYUSK43BkNEiPYv%2BJoQI%2F7otk4T8K%2Fs>

[3] MŠVVaŠ SR, MF SR, Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2. (2017). 3. s. Získané 5.2.2019, Dostupné na: <<https://www.minedu.sk/data/att/11359.pdf>>

Zoznam príloh a prílohy

Príloha č. 1

Dotazník - Finančná gramotnosť študentov VŠ

Dobrý deň,

venujte prosím niekoľko minút svojho času na vyplnenie nasledujúceho dotazníka, ohľadom finančnej gramotnosti študentov vysokých škôl.

Štruktúra respondentov
Rok na vysokej škole
1. Študent bakalárskeho štúdia v prvom ročníku
2. Študent bakalárskeho štúdia v druhom ročníku
3. Študent bakalárskeho štúdia v treťom ročníku
4. Študent inžinierskeho / magisterského štúdia v prvom ročníku
5. Študent inžinierskeho / magisterského štúdia v druhom ročníku
Forma štúdia
1. Študent v dennej forme štúdia
2. Študent v externej forme štúdia
Celkový výsledok Vášho doterajšieho štúdia na vysokej škole (vážený priemer)
1. A - výborne (vynikajúce výsledky) = 1 - 1,49
2. B - veľmi dobre (nadpriemerné výsledky) = 1,5 - 1,99
3. C - dobre (priemerné výsledky) = 2 - 2,49
4. D - uspokojivo (prijateľné výsledky) = 2,5 - 2,99
5. E - dostatočne (výsledky spĺňajú iba minimálne kritériá) = 3 - 3,99
Pohlavie
1. Žena
2. Muž
Máte kreditnú kartu
1. Jednu
2. Viac ako jednu
3. Žiadnu
Rodinný stav rodičov
1. V spoločnom zväzku
2. Rozvedení
Najvýznamnejší vplyv na rozhodovanie v oblasti financií (šetrenie, investovanie, práca, škola ...)
1. Obaja rodičia
2. Matka

3. Otec
4. Ostatné (iní rodinní príslušníci napr. babka, brat, kamaráti...)
Odkiaľ získavate peniaze na uspokojovanie vlastných potrieb?
1. Finančná podpora od rodičov
2. Štipendiá
3. Dohoda o brigádnickej práci študenta
4. Pracovný pomer na dobu určitú
5. Pracovný pomer na dobu neurčitú
Koľko peňazí máte k dispozícii mesačne na výdavky?
1. Do 100 €
2. Viac ako 100€, ale menej ako 250 €
3. Viac ako 250€, ale menej ako 500 €
4. Viac ako 500 €

Základné otázky finančnej gramotnosti
1) Jednoduché úročenie
Predpokladajme, že ste mali na sporiacom účte 100 EUR a úroková sadzba bola 2% ročne. Koľko si myslíte, že by ste mali na tomto účte po 5 rokoch, ak by ste celé obdobie nevyberali peniaze, alebo úroky.
i) Viac ako 102 €;
ii) Presne 102 €;
iii) Menej ako 102 €;
iv) Neviem.
2) Zložené úročenie
Predpokladajme, že ste vložili na sporiaci účet 100 € a úroková sadzba je 20% ročne a vy vôbec nevyberiete peniaze ani úroky, no necháte ich ďalej úročiť spolu so základným vkladom. Koľko myslíte, že by ste mali na účte celkovo peňazí po 5 rokoch?
i) Viac ako 200 €;
ii) Presne 200 €;
iii) Menej ako 200 €;
iv) Neviem.
3) Inflácia
Predstavte si, že úroková sadzba na vašom sporiacom účte bola 1% ročne a inflácia bola 2% za rok. Koľko tovarov a služieb by ste si mohli kúpiť s peniazmi na tomto účte, po 1 roku?
i) Viac ako dnes;
ii) Presne rovnaké množstvo ako dnes;
iii) Menej ako dnes;
iv) Neviem.
4) Časová hodnota peňazí
Predpokladajme, že kamarát zdedí dnes 10 000 € a jeho súrodenec zdedí 10 000 € o 3 roky neskôr. Kto je bohatší kvôli dedičstvu?
(i) Môj kamarát;
(ii) Jeho súrodenec;
(iii) Sú rovnako bohatí;
(iv) Neviem.

Rozšírené otázky finančnej gramotnosti
5) Ktoré z nasledujúcich tvrdení opisuje hlavnú funkciu akciového trhu?
(i) Akciový trh pomáha predpovedať výnosy z akcií;
(ii) Akciový trh má za následok zvýšenie cien akcií;
(iii) Akciový trh spája ľudí, ktorí si chcú kúpiť akcie spolu s tými, ktorí chcú predávať akcie;
(iv) Žiadne z vyššie uvedeného;
(v) Neviem.
6) Ktoré z nasledujúcich tvrdení je správne? Ak si niekto kúpi akcie firmy B na akciovom trhu:
(i) Vlastní časť firmy B;
(ii) Požičal peniaze firme B;
(iii) Je zodpovedný za dlhy firmy B;
(iv) Žiadne z vyššie uvedeného;
(v) Neviem.
7) Ktoré z nasledujúcich tvrdení je správne? Ak niekto kúpi dlhopis firmy B:
(i) Vlastní časť firmy B;
(ii) Požičal peniaze firme B;
(iii) Je zodpovedný za dlhy firmy B;
(iv) Žiadne z vyššie uvedeného;
(v) Neviem.
8) Vzhľadom na dlhé časové obdobie (napríklad 10 alebo 20 rokov), aký majetok zvyčajne poskytuje najvyšší výnos?
(i) Účty sporenia;
(ii) Dlhopisy;
(iii) Zásoby;
(iv) Neviem.

Ďakujeme za vyplnenie dotazníka.

Zdieľajte tento dotazník a pomôžte nám získať ďalšie odpovede...